

Велика рада університету

[Леонід ТОВАЖНЯНСЬКИЙ]

#11-12 от 25.11.2020

«Вчена рада визначає стратегію і перспективні напрями розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності вищого навчального закладу», – відзначається в Законі України «Про вищу освіту». В колективі Харківського політехнічного традиційно сильними були в усі часи принципи демократії, і Вчена рада є однією з важливих структур, яка забезпечує автономію і розвиток демократії в університеті.

Визначення стратегії і вирішення конкретних завдань з розвитку навчального процесу, наукових досліджень завжди були і залишаються в центрі діяльності Вченої ради. Важливим кроком приєднання системи вищої освіти України до європейського освітнього простору стала нарада ректорів вищих технічних закладів України «Вища технічна освіта України і Болонський процес», що відбулася в НТУ «ХПІ» 18 жовтня 2004 року. В нараді брали участь Міністр освіти і науки України В. Г. Кремень і голова спілки вищих технічних закладів України М. З. Згуровський. Тут було визначено чіткий орієнтир на входження вітчизняної освіти в Болонський процес. У подальшому це було закріплено офіційно підписанням у 2005 році Великої хартії університетів. Це сприяло подальшому розвитку автономії і демократії в університетах, визнанню якості освіти НТУ «ХПІ» в різних країнах світу.

НТУ «ХПІ» розпочав свій шлях до Болонського процесу з 2000 року. Були створені нові навчальні плани зі зменшеним навантаженням на студентів і викладачів, втілена кредитно-модульна система (ECTS) організації навчального процесу, до нього була включена науково-дослідницька робота студентів, було вжито заходів до забезпечення мобільності студентів і викладачів, розроблені стандарти освіти, створені органи студентського самоврядування, внутрішня система гарантії якості освіти та ін.

Цей шлях та виконана робота в цьому напрямі були відображені у виданнях «Матеріали Всеукраїнської наради ректорів вищих технічних навчальних закладів», «Вища технічна освіта України і Болонський процес», «Болонський процес: цикли, ступені, кредити» (2004 р.).

Велику роль відіграла в цій справі Вчена рада університету, яка прийняла необхідні рішення про інновації в навчальному процесі, затвердила стратегію розвитку освіти в університеті, необхідне документальне забезпечення організації навчального процесу, сприяла введенню дисциплін за вибором студентів та втіленню кредитно-модульної системи.

У сучасних умовах, у період останніх 5 років, роль Вченої ради в діяльності університету визначив закон «Про вищу освіту» 2014 року. Згідно з його положеннями у 2015 році за пропозицією ректора НТУ «ХПІ» Є. І. Сокола було вперше в Україні розділено, так би мовити, гілки влади в університеті – законодавчу (Вчена рада) та виконавчу (ректорат). Як показали ці роки, Вчена рада разом з ректоратом забезпечувала модульний розвиток університету, зміну його структури, створення нових підрозділів та закриття тих, що не відповідають сучасним вимогам, підтримувала інновації в навчальному процесі і науці.

Вчена рада розглянула та внесла на розгляд конференції трудового колективу новий Статут університету, затвердила Концепцію його розвитку на період 2019–2025 рр., підтримала пропозиції ректорату про зміни структури університету шляхом створення 5 інститутів і 4 факультетів.

Щорічно розглядала і затверджувала Вчена рада Правила прийому до університету, які сприяли забезпеченню збільшення чисельності студентів першого курсу за останні два роки до 1500 осіб. Вчена рада брала участь у формуванні та затвердженні «Звіту про підтвердження статусу Національного». Активну підтримку ректорату Вчена рада надала щодо створення в структурі університету Військового інституту танкових військ.

Затвердження освітніх програм, навчальних планів та інновацій в навчальному процесі, система подвійних дипломів, дуальна освіта, проектне навчання, створення внутрішньої системи якості освіти – все це та багато іншого складає зміст діяльності Вченої ради, її комісій та всіх її членів. Окремо треба відзначити створення вперше в Україні Інноваційного кампусу в галузі інформаційних технологій та Стартап-центру на базі університетського коледжу.

Постійно в центрі уваги Вченої ради знаходиться кадрове питання – присудження вчених звань та призначення на посади за поданням Методичної ради (відповідно 25–45 та 35–40 щорічно), поновлення «Положень» про обрання професорсько-викладацького складу згідно з існуючим законодавством.

Вчена рада постійно сприяла розвитку науково-дослідницької роботи, розглядала стратегію розвитку науки, оговорювала щорічні звіти про виконані роботи, підтримувала створення інноваційних структур, таких як технопарк, бізнес-інкубатор, подання результатів вагомих наукових робіт на присудження державних премій у галузі науки і техніки. Вчена рада також контролює роботу спеціалізованих вчених рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій та надає їм організаційну підтримку.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України Вчена рада разом з ректоратом і відділом аспірантури розробляє «Положення про порядок захисту звання Доктор філософії (PhD)», згідно з яким вже 4 випускники захистили роботи і отримали диплом PhD з додатком, який був розроблений аспірантурою і науковою частиною університету.

Ще близько 40 аспірантів отримали рішення Вченої ради про призначення кафедр і рецензентів для попередньої експертизи дисертацій. Вчена рада постійно підтримує пропозиції ректорату про надання рекомендацій до друкування підручників, навчальних посібників та монографій, 40–50 примірників яких щорічно випускається в університеті.

Вчена рада докладає великих зусиль до здійснення в університеті заходів зі збільшення чисельності іноземних студентів та розвитку співпраці з університетами світу.

Розглядаються питання затвердження навчальних планів та положень для навчання іноземних студентів англійською мовою, підсумки міжнародної діяльності кафедр тощо.

Двічі на рік Вчена рада розглядає звіти ректорату про фінансову та господарську діяльність, затверджує кошторис та фінансовий план використання коштів.

На засіданнях Вченої ради регулярно розглядаються питання виховної роботи зі студентами, проблеми роботи молодих вчених, студентського самоврядування. Регулярно звітують про свою наукову, навчальну та виховну роботу інститути й кафедри.

Слід відзначити, що діяльність обох вищезгаданих «гілок влади» в університеті здійснюється узгоджено, толерантно, ефективно, в чому велика роль належить ректорату на чолі з ректором, професором Є. І. Соколом.

Впевнений, що і в подальшому Вчена рада своєчасно буде забезпечувати законодавчі підстави розвитку всіх напрямів діяльності університету. Велику роботу з підготовки та проведення засідань Вченої ради виконують заступник голови Вченої ради професор О. А. Пермяков і відповідальний секретар Вченої ради професор О. Ю. Заковоротний, а також співробітники підрозділу.

Леонід Товажнянський, голова Вченої ради, член-кореспондент НАН України, професор.